

POSTANOWIENIE

Dnia 12 lutego 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Hubert Wrzeszcz

w sprawie z powództwa D. Ś. i M. Ś.
przeciwko Skarbowi Państwa - Ministrowi Sprawiedliwości, Prezesowi Sądu
Apelacyjnego we [...] i Prezesowi Sądu Okręgowego we [...]
o zapłatę, odszkodowanie i zadośćuczynienie,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 12 lutego 2015 r.,
na skutek skargi kasacyjnej powoda M. Ś.
od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...]
z dnia 20 maja 2013 r., sygn. akt [...],

1. **odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania i nie obciąża powoda kosztami postępowania kasacyjnego.**
2. **przyznaje radcy prawnemu B.Z. od Skarbu Państwa - Sądu Apelacyjnego w [...] kwotę 5400 (pięćtyśięczterysta) zł z tytułu nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu w postępowaniu kasacyjnym, podlegającą podwyższeniu o należny podatek od towarów i usług.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 20 maja 2013 r. Sąd Apelacyjny w [...] oddalił apelację powodów od wyroku Sądu Okręgowego w W. oddalającego powództwo o zasądzenie 5 000 000 zł z tytułu odszkodowania i zadośćuczynienia. Zaskarżając wyrok w całości, pełnomocnik powoda wniosł o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania oparł na przesłance przewidzianej w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia funkcjonującym na rzecz państwa, a więc w interesie publicznym. Stoi ona przede wszystkim na straży wykonywania prawa oraz jego jednolitej wykładni. Interes prywatny uwzględnia zaś tylko na tyle, na ile może się on stać podłożem zaspokojenia interesu ogólnego. Sąd Najwyższy już w okresie obowiązywania kasacji, będącej zwyczajnym środkiem odwoławczym, podkreślał, że podstawowym celem postępowania kasacyjnego jest ochrona interesu publicznego przez zapewnienie jednolitości wykładni oraz wkład Sądu Najwyższego w rozwój prawa i jursprudencji (postanowienie z dnia 4 lutego 2000 r., II CZ 178/99, OSNC 2000, nr 7-8, poz. 147).

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Cel wymagania przewidzianego w art. 398⁴ § 1 pkt 3 k.p.c. może być zatem osiągnięty jedynie przez powołanie i uzasadnienie istnienia przesłanek umożliwiających realizację publicznoprawnych funkcji skargi kasacyjnej. Tylko na tych przesłankach Sąd Najwyższy może oprzeć rozstrzygnięcie o przyjęciu lub odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. Dopuszczenie i rozpoznanie skargi kasacyjnej ustrojowo i procesowo jest uzasadnione jedynie w tych sprawach, w których mogą być zrealizowane jej funkcje publicznoprawne.

Sąd Najwyższy, rozpoznając skargę kasacyjną, nie jest trzecią instancją sądową. Sąd kasacyjny nie sądzi sprawy, lecz rozpoznaje skargę kasacyjną w interesie publicznym, wyjaśniając istotne zagadnienie prawne, dokonując wykładni przepisów budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów bądź usuwając z obrotu prawnego orzeczenia wydane w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwe. Dlatego nie każda skarga kasacyjna może być przyjęta do rozpoznania.

Ograniczenia środków zaskarżenia są znane współcześnie w różnych ustawodawstwach. Są one zgodne z zaleceniami Rady Europy, które zmierzają do ograniczenia liczby instancji oraz zezwalają na wprowadzenie środków ograniczających dostęp do sądu najwyższego szczebla. W judykaturze Sądu Najwyższego, odwołując się do orzecznictwa Europejskiego Trybunału Praw Człowieka, już w okresie obowiązywania kasacji zostało utrwalone stanowisko, iż ograniczenie dostępności i dopuszczalności kasacji nie jest sprzeczne ani z Konstytucją, ani z postanowieniami wiążących Polskę konwencji międzynarodowych (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 19 stycznia 1998 r., I PZ 54/97, OSNAPUS 1999, nr 3, poz. 92, postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 29 grudnia 1998 r., I PZ 67/98, OSNAPUS 2000, nr 2, poz. 65 oraz uzasadnienie uchwały składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 17 stycznia 2001 r. III CZP 49/00, OSNC 2001, nr 4, poz. 53). Takie stanowisko wyraził również Trybunał Konstytucyjny (por. wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 10 lipca 2000 r., SK 12/99, OTK Zbiór Urzędowy 2000, nr 5, poz. 14).

W niniejszej sprawie nie zachodzi wskazana we wniosku przesłanka przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania w postaci potrzeby wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów. Odwołanie się do przewidzianej w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania wymaga - jak wyjaśnił Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 15 października 2002 r., II CZ 102/02 (nie publ.) - wykazania, że określony przepis prawa, mimo że budzi poważne wątpliwości, nie doczekał się wykładni bądź niejednolita wykładnia wywołuje wyraźnie wskazane przez skarżącego rozbieżności w orzecznictwie.

Rozumianej w wyżej przedstawiony sposób przesłance nie odpowiada wskazana przez skarżącego potrzeba wykładni art. 417 § 1 k.c. w zakresie pojęcia bezprawności i szkody, art. 417¹ § 2 co do pojęcia niezgodności z prawem oraz art. 417² i art. 419 k.c. w zakresie pojęcia przesłanek odpowiedzialności. Skarżący nie przedstawił przekonujących argumentów, że interpretacja przytoczonych przepisów budzi we wskazanym zakresie w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. poważna wątpliwość. Kwestia rozumienia tych przepisów, także w zakresie wskazanym we wniosku, była przedmiotem rozważań zarówno w literaturze, jak i w orzecznictwie (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 31 marca 2006 r., IV CNP 25/05, OSNC 2007, nr 1, poz. 17, z dnia 7 lipca 2006 r., I CNP 33/06, OSNC 2007, nr 2, poz. 35, z dnia 2 października 2007 r., II CSK 269/07, OSNC-ZD 2008, nr 3, poz. 75, z dnia 4 marca 2008 r., IV CSK 453/07, nie publ., i z dnia 13 czerwca 2013 r., V CSK 328/12, nie publ.); z wniosku nie wynika zaś, aby dotychczasowa wykładnia wskazanych przez skarżącego przepisów prawa była niedostateczna albo niewłaściwa. Uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie daje także podstaw do przyjęcia, że wykładnia przytoczonych w nim przepisów spowodowała rozbieżność w orzecznictwie sądów.

Z przedstawionych powodów Sąd Najwyższy orzekł, jak w punkcie pierwszym sentencji postanowienia (art. 398⁹ § 2 k.p.c. oraz art. 102 w związku z art. 398²¹ i art. 391 § 1 k.p.c.). Podstawę orzeczenia o kosztach nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu w postępowaniu kasacyjnym stanowią § 15 i § 16 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (jedn. tekst Dz. U. z 2013 r., poz. 490 ze zm.).